

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS (2010)

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Medicinos istorija 5 kreditai (150 val.)	Medicina (06B), Visuomenės sveikata (09B), Biomedicinos mokslų istorija ir filosofija, teorinė biologija, bendrieji evoliucijos aspektai (100B)	Medicinos	Visuomenės sveikatos institutas
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	0	Seminarai	
Konsultacijos	1 (30 val.)	Individualus darbas	4 (120 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas:

1. Supažindinti studentus su švietimo epochos idėjomis, akcentuoti ilgalaikį šių idėjų indėlį į Europos medicinos mokslo raidą;
2. Pabrėžti medicinos mokslo vystymosi dėsningumus nuo XVIII a. iki šių dienų.

Tematika.

Švietimo epocha-pasaulinių pažiūrų, racionalizmo, stebėjimo, empyrizmo pergalė prieš religinių doktrinų, dogmatizmo ir scholastikos dominavimą ne tik kultūros, bet ir mokslo, įskaitant ir mediciną, sferoje. XVIII antroji pusė-lūžio medicinoje laikmetis, parengtas gimstančiomis moderniomis ir praktinės medicinos vertybėmis, ypač klinikinės medicinos patirtimi. Naujos tendencijos visuomenės medicinoje. Medicinos doktrinos: D. Braunus, S. Hanemanas, P. brusse, P.A. Mesmeras, F. Galis, F. Šelingas – gamtos filosofija (natūrfilosofija) ir medicina. Gamtos mokslų ir medicinos pažanga: K. Biša, J. M. Korvisaras, R. Laenekas, A. Komte pozityvizmas. Klinikinių disciplinų išsiskyrimas XIX amžiuje. Patologinės anatomijos, morfologijos, fiziologijos, mikrobiologijos, pasiekimai, klinikinės medicinos vystymasis: P. Luisas, K. Rokitanskis, J. Dirts, F. Mažandi, J. Miuleris. Visuomenės prevencinės medicinos užgimimas kaip priešprieša individualiai gydomajai medicinai. Medicinos kaip mokslo tolesnė raida: Klodas Bernaras, H. Helmholtzas, R. Virchovas – fiziologų indėlis į medicinos progresą. Empirizmo ir nacionalizmo ginčas – Džonas Stiuartas Milis, V. Prišnicas – naujų mokslo šakų bakteriologijos ir šiuolaikinės epidemiologijos gimdytojas. Naujas infekcinių ligų supratimas: I. Zemelveisas, I. Pasteras, R. Kochas, I. Mečnikovas ir kt. Revoliucija chirurgijoje: bendroji ir vietinė nejautra, antiseptika ir aseptika, kraujoplūdžio suvaldymas, operacinės technikos ir technologijų progresas, chirurgijos išsisluoksniavimas. Farmacijos indėlis į terapijos ir medicinos apskritai raidą: alkaloidų atradimas ir fitochemijos vystymasis, organinės sintezės vaidmuo naujų vaistų kūrime, chemijos terapijos gimimas ir P. Erlickas, enzymų, hormonų ir vitaminų atradimas, sulfanilamidų ir antibiotikų atradimas. Teorinių disciplinų raida, specializacija-trys pagrindinės raidos kryptys: fizikinė, chemijos ir

biologinė-histologinė. Tradicinė ir nekonvencionali medicina: akupunktūra, prideginimai, joga, homeopatija, irido diagnostika, gydymas biologiniais laukais, manualinė praktika, osteopatija ir kita. Sveikatos apsaugos sistemų organizacija XIX ir XX amžiuose. Tarptautinių sveikatos apsaugos organizacijų veikla visuomenės sveikatos srityje. Tarptautinės sanitarijos konferencijos, „Centrinis tarptautinis kovos su džiova biuras“, „Melsvasis kryžius“, „Pieno lašas“, kovos su vėžiu komitetai ir draugijos. Pasaulinė sveikatos apsaugos organizacija (WHO), Tarptautinis raudonasis kryžius, Tarptautinis ypatingasis JTO vaikų pagalbos fondas (UNICEF), Tarptautinė darbo organizacija (ILO) ir kitos. XVIII a. pabaigos visuomenės sveikatos apsaugos organizavimo katekizmas. A. Sniadeckio „Organinių būtybių teorija“-iki Darvininė gyvybinė evoliucinės raidos teorija. Pseudo-mokslinių medicinos teorijų atgarsiai Vilniuje XIX a. pradžioje: Požiūrio į infekcines ligas Vilniaus medicinos draugijos narių darbuose kitimas XIX a. V. Zalkindo „Vilniaus miesto medicininis ir topografinis aprašymas“ ir visuomeninės medicinos formavimasis Lietuvoje XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje. Medicinos mokyklų susiformavimas Lietuvoje XX amžiuje.

Rekomenduojama literatūra:

- 1 Alma Mater Vilnensis: Vilniaus universiteto istorijos bruožai. VUL, 2009
- 2 Biziulevičius S. Lietuvos mokslas. Zoologijos istorijos bruožai. Vilnius, 1999.
3. Duffin J. History of Medicine. Toronto Buffalo, 2001.
4. Griška A. Gamtos filosofija Vilniaus universitete. Vilnius. 1982
5. Vilniaus medicinos istorijos almanachas, t. 2. Mokomoji knyga. Medicina Vilnensis, 2006
6. Loudon I. Western medicine. Oxford – New York, 1997.
7. Meškauskas J. Lietuvos medicinos istorija. Chicago, 1998.
8. Porter R. The Greatest Benefit to Mankind/A Medical History of Humanity. New York, London, 1999.
9. Szumowski W. Historia medycyny/ Filosoficzne ujęta. Warszawa. 1994
10. Ulrich im Hof. Švietimo epochos Europa. Baltos lankos, 1996

Konsultuojantys dėstytojai:

1.	Vitalija Miežutavičiūtė (docentė, dr.) 1. Miežutavičiūtė V. The “ White flower” DAY – one of the means of fighting against berclulosis in Vilnius at the beginning of the XX th century. // Historiae Scientiarum Baltica ‘ 06, 2006, t.II, p.85-86. 2. Andriušis A., Miežutavičiūtė V., Stakulienė S. Vilniaus universiteto Medicinos storijos muziejaus ir Medicinos istorijos ir informacijos centro ištakos ir veikla (199 2002) .- Vilniaus medicinos istorijos almanachas , t. II, 2006, p. 291-297. 3. Miežutaviciute V. Vilnius maternity institute // The XXI st. Nordic Medical History Congress in Umea. 2007, p.32 4. MiežutavičiūtėV. Liudvikas Lazaris Zamenhofas gydytojas, esperanto kalbo kūrėjas, humanistas.// Laboratorinė medicina. 2008, t. 10, Nr. 1(37)p. 56-5 5. Miežutavičiūtė, Vitalija Janina, Stukas, Rimantas. Higienos dėstymo pradžia Vilniaus universitete. Medicinos teorija ir praktika. 2013, t. 19, nr. 3. ISSN 1392-1312 p. 311-314. 6. Miežutavičiūtė, Vitalija Janina, Petrovas, Eugenijus, Žalnora, Aistis. Atgaivinti istoriniai Vilniaus universiteto ir Joniškėlio ligoninės ryšiai. Laboratorinė medicina. 2013, t. 15, nr. 2. ISSN 1392-6470 p. 111-113.

	7. Miežutavičiūtė, Vitalija Janina. Revived relations between Vilnius University and the Joniškėlis hospital. <i>Historiae Scientiarum Baltica 2012</i> : abstracts of the 25th International Baltic Conference on the History of Science, Vilnius, October 4-6, 2012. p. 56-57. 8. Žalnora, Aistis, Miežutavičiūtė, Vitalija Janina. Michalas Reicheris ir anatomija Vilniuje 1919-1939. <i>Medicinos teorija ir praktika</i>. 2011, t. 17, nr. 1. ISSN 1392-1312 p. 132-138. 9. Miežutavičiūtė, Vitalija Janina. Two hundred years of the Vilnius Maternity Institute. <i>Historiae scientiarum baltica 2010</i> : abstracts of the XXIV International Baltic Conference on the History of Science, Tallinn, October 8-9, 2010. ISBN 9789949430390 p. 50-51. 10. Miežutavičiūtė, Vitalija Janina, Siudikas, V., Мирский, М.Б. Тищенко, Е.М., Вспоминая доктора Ауримаса Андрюшиса. <i>Вопросы организации и информатизации здравоохранения</i>. 2009, no 4. p. 89.
2.	<u>Rimantas Stukas (prof.dr.):</u> 1. A.Astrauskienė, V.Dobrovolskij, R.Stukas. The Prevalence of Problem Drug Use in Lithuania. <i>Medicina</i>, 47 tomas Nr.6, 2011, 340-346 p. ISI, SciSearch®, Journal Citation Reports/Science Edition, MEDLINE, Index Copernicus, and DOAJ databases. 2. A.Kavaliūnas, G.Šurkienė, R.Dubakienė, R.Stukas, K.Žagminas, J.Šaulytė, Peter Burney, Ischa Kummeling, Clare Mills. EuroPrevall Survey on Prevalence and Patterns of Self-Reported Adverse Reactions to Food and Food Allergies Among Primary Schoolchildren in Vilnius, Lithuania. <i>Medicina (Kaunas)</i> 2012; 48 (5): 265-271. ISI, SciSearch®, Journal Citation Reports/Science Edition, MEDLINE, Index Copernicus, and DOAJ databases. 3. J.Didžiapetrienė, B.Kazbarienė, B.Surinėnaitė, A.Krikštaponienė, A.Ulys, A.Uleckas, N.E.Samalavičius, R.Stukas. Antioxidative system parameters and level of IL-18 in patients with renal cell carcinoma according to gender. <i>Acta Physiologica Hungarica</i>. 2012; Nr.4. ISI, SciSearch®. 4. A.Mikaliūkštienė, A.Juozulynas, L.Narkauskaitė, K.Žagminas, J.Šalyga, R.Stukas. Quality of life in relation to social and disease factors in patients with type 2 diabetes in Lithuania. <i>Medical Science Monitor</i>, 2013; 19:164-174. ISI, SciSearch®. 5. A.Kavaliūnas, G.Šurkienė, R.Dubakienė, K.Žagminas, R.Stukas. Potential risk factors for food allergy in children: EuroPrevall project results in Vilnius, Lithuania. <i>Health. Vol.5, No.12</i>, 2032-2038 p. 6. A.Mikaliūkštienė, K.Žagminas, A.Juozulynas, L.Narkauskaitė, J.Šalyga, K.Jankauskaitė, R.Stukas, G.Šurkienė. Prevalence and determinants of anxiety and depression symptoms in patients with type 2 diabetes in Lithuania. <i>Medical Science Monitor</i>, 2014; 20:182-187. 7. B.Strukčinskienė, V.Giedraitis, J.Raistenskis, A.Martinkėnas, V.Strukčinskaitė, R.Stukas, Serpil Ugur Baysal. Similarities between self-reported road safety behavior of teenage drivers and their perceptions concerning road safety behavior of their parents. <i>Transportation Research Part F, Volume 24, May 2014, Pages 8-16</i>. http://ip-science.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=MASTER&ISSN=1878-8478; http://ip-science.thomsonreuters.com/mjl/ 8. V.Araminaitė, V.Žalgevičienė, R.Šimkūnaitė-Rizgelienė, R.Stukas, A.Kaminskas, J.Tutkuvienė. Maternal Caloric Restriction prior to Pregnancy Increases the Body Weight of the Second-Generation Male Offspring and Shortens Their Longevity in Rats. <i>Toxicology and Experimental Medicine</i>, 2014, 234, 41-50. 9. J.Didžiapetrienė, G.Smailytė, J.Bublevič, B.Kazbarienė, V.Kasiulevičius, R.Stukas.

	Relations of MDA plazma concentrations to long-term survival of berast cancer patie Tumoki, 2014; 100 (3); 333-337. 10. J.Didžiapetrienė, J.Bublevič, G.Smailytė, B.Kazbarienė, R.Stukas. Significance of bl serum catalase activity and malondialdehyde level for survival prognosis of ovarian c patients. Medicina, 2014; Vol.50, No.4; 204-208.
Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto doktorantūros komiteto teikimu (2015-02-03, protokolas Nr. 4) patvirtinta Medicinos fakulteto taryboje 2015 m. vasario 10 d. protokolo Nr. 150000-T-1 (603)	
Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanas prof. dr. Algirdas Utkus	